

BarnsBeste

Nasjonalt kompetansenettverk
for barn som pårørende

Grunnlagsdokument for BarnsBestes arbeid

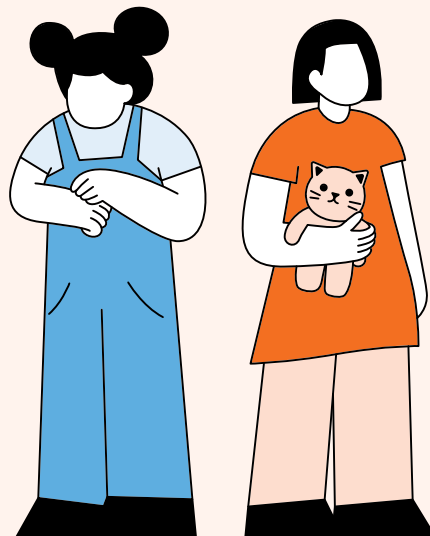

Introduksjon

Dette dokumentet beskriver grunnlaget for det faglige arbeidet i BarnsBeste – Nasjonalt kompetansenettverk for barn som pårørende (heretter omtalt som BarnsBeste).

Innholdet er utarbeidet av staben hos BarnsBeste, og skal være førende for den faglige aktiviteten til kompetansenettverket.

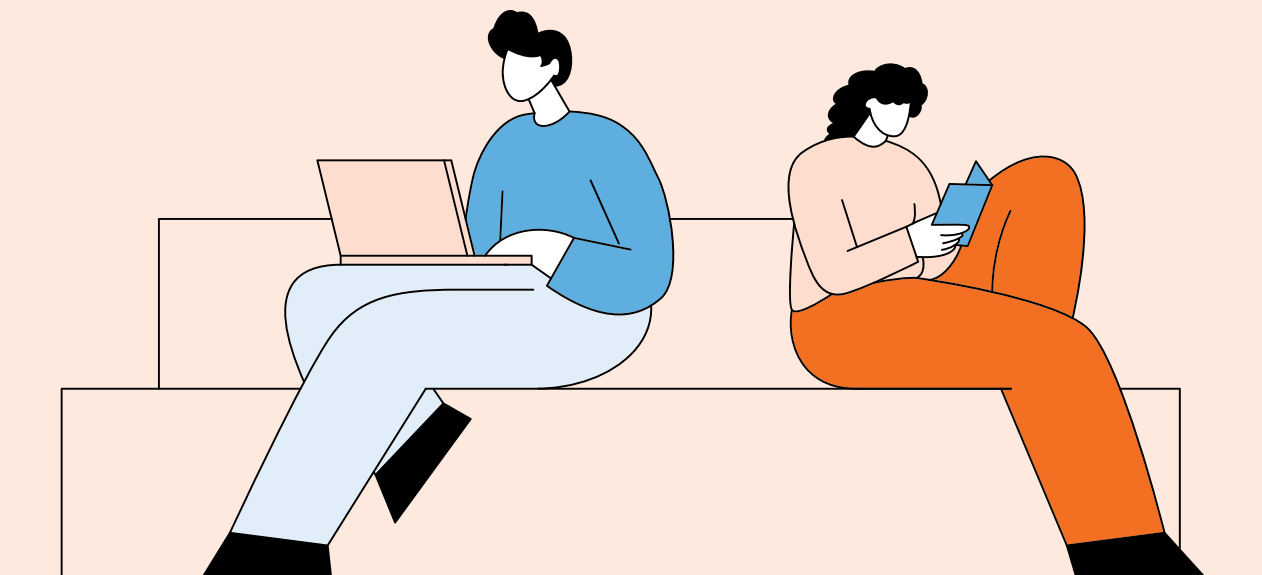

Innhold

Målgrupper	4
Målgruppen barn som pårørende	4
Målgruppene for BarnsBestes faglige arbeid	4
— Sentrale myndigheter	5
— Offentlige tjenester	5
— Frivillige organisasjoner	5
— Befolkningen	5
— Kompetanseaktører	5
— Pasienter og pårørende	5
Retningsgivere	6
Styring og oppdrag	6
— Mandat for BarnsBeste – Nasjonalt kompetansenettverk for barn som pårørende	6
— Ledende kompetanseaktør	8
— Kompetanseoppbygging som kommer barn og unge direkte til gode	8
Faglige retningsgivere	8
— Lovverk og statlige føringer	8
— BarnsBestes faglige prinsipper	8
— BarnsBestes verdier	10
— BarnsBestes visjon	12

Arbeidsområder	14
Kunnskap	15
Nettverk	15
Formidling	15
Rådgivning	15
Fagutvikling	16
— Organisering og tiltak	16
— Opplæring	16
— Helsekompetanse	16

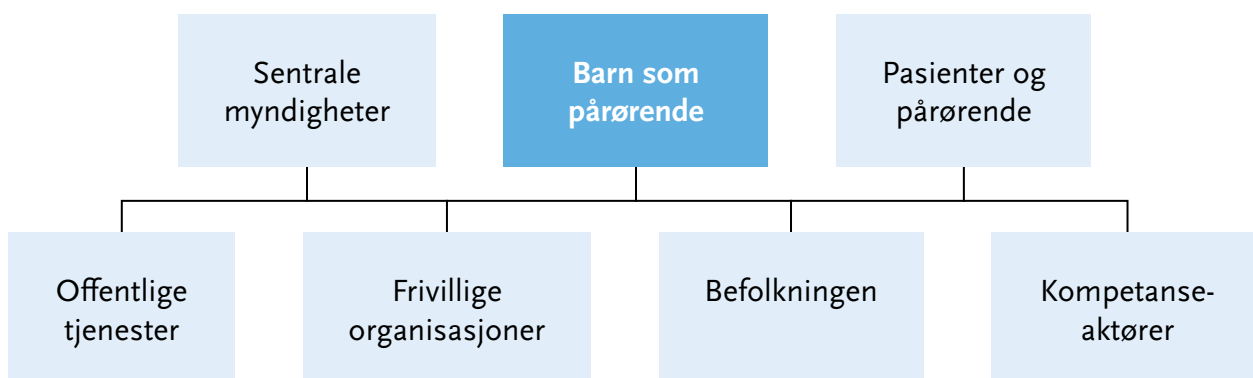
Målgrupper

Målgruppen barn som pårørende

Barn og unge (0-18 år) er pårørende når foreldre eller søsken har helseproblemer. Helseproblemerne kan være psykisk sykdom, avhengighet, alvorlig somatisk sykdom eller skade, samt funksjonsnedsettelse. Barn og unge er etterlatte når foreldre eller søsken dør.

Foreldre og søsken tolkes vidt og inkluderer også steforeldre, fosterforeldre, adoptivforeldre og tilsvarende søsken.

Målgruppene for BarnsBestes faglige arbeid

Sentrale myndigheter

Med sentrale myndigheter menes nasjonale myndigheter som jobber med fagfeltet barn som pårørende. Mest relevant er Helse- og omsorgsdepartementet, Helsedirektoratet, Barne- og familiedepartementet og Barne-, ungdoms- og familiedirektoratet.

Offentlige tjenester

Offentlige tjenester som kan ha betydning for hvordan barn som pårørende/barn som etterlatte blir ivaretatt, inngår i denne målgruppen. Mest relevant er spesialisthelsetjenester og kommunale helse- og omsorgstjenester, men også andre kan være målgrupper for BarnsBestes faglige arbeid, som for eksempel Nav, skole og barnehage.

Frivillige organisasjoner

Frivillige organisasjoner omfatter organisasjoner som har personer med helseproblemer, deres pårørende eller etterlatte i sine målgrupper.

Befolkningen

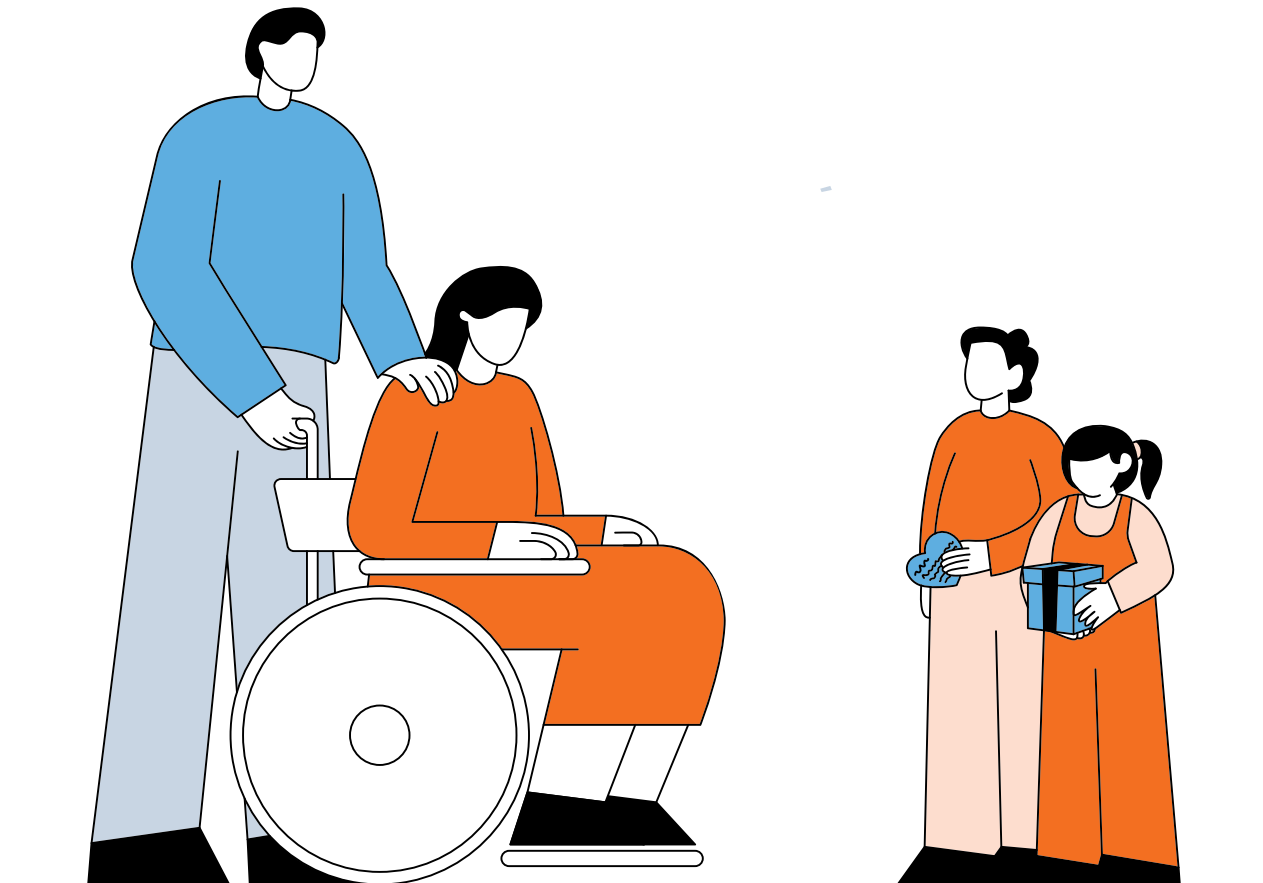
Denne målgruppen favner hele befolkningen på et generelt nivå.

Kompetanseaktører

Kompetanseaktører som har barn som pårørende/barn som etterlatte i sin målgruppe eller som arbeider med tematikk relevant for fagfeltet.

Pasienter og pårørende

I tillegg til barn som er pårørende og etterlatte, inkluderer denne målgruppen pasienter som har mindreårige barn eller søsken. Den omfatter også andre pårørende som har betydning for pasientens mindreårige barn eller søsken, for eksempel den andre forelderen.

Retningsgivere

Retningsgivere for BarnsBestes arbeid består av styring og oppdrag på den ene siden og fag på den andre.

Styring og oppdrag

Styrende for BarnsBestes prioriteringer er:

- BarnsBestes mandat
- Helse- og omsorgsdepartementet
- Helse Sør-Øst
- Sørlandet Sykehus HF
- BarnsBestes styringsgruppe (alle regionale helseforetak, KS, SSHF og brukerrepresentant)
- BarnsBestes virksomhetsplan

Mandat for BarnsBeste – Nasjonalt kompetansenettverk for barn som pårørende

Innledning og organisatorisk tilknytning
BarnsBeste er et nasjonalt kompetansenettverk for barn som pårørende opprettet av Helse- og omsorgsdepartementet gjennom eget oppdrag til Helse Sør-Øst RHF i 2007. Opprinnelig var BarnsBeste et nasjonalt kompetansenettverk for forebygging og behandling av problemer hos barn av psykiske syke og rusmiddelavhengige foreldre, før oppdraget ble utvidet til å omfatte alle pasientgrupper. Oppdraget om å drifte BarnsBeste er lagt til Helse Sør-Øst RHF og gitt til Sørlandet sykehus HF som skal lede og koordinere kompetansenettverket på nasjonalt nivå. Kompetansenettverkets mandat var fram til 2013 basert på opprinnelig oppdrag fra Helse- og omsorgsdepartementet. Nåværende mandat er utformet i samarbeid med alle de regionale helseforetak jfr Helse Sør-Øst RHF sitt oppdragsdokument for 2013.

Overordnet mål

BarnsBeste - Nasjonalt kompetansenettverk for barn som pårørende skal være en ledende kompetanseaktør innen målgruppen barn som pårørende.

Ledelse, formål og oppgaver

Sørlandet sykehus HF skal lede og koordinere kompetansenettverket i tråd med følgende føringer, der BarnsBeste – Nasjonalt kompetansenettverk for barn som pårørende skal ivareta følgende formål og oppgaver:

- Bidra til at barn som pårørende får informasjon og nødvendig oppfølging i sin hverdag.
- Samle, systematisere og formidle kunnskap om barn som pårørende i Norge og fra andre relevante land.
- Samle, systematisere og formidle erfaring om barn som pårørende i Norge og fra andre relevante land.
- Legge til rette for at barn som pårørende blir hørt og at erfaringskompetanse vektlegges i arbeid med barn som pårørende.
- Bidra til å styrke ivaretagelsen av barn som pårørende i familier med minoritetsbakgrunn og øke kompetansen på dette området.
- Bidra til at sped- og småbarn blir inkludert i barn som pårørende arbeidet.
- Bidra til at tjenestene kan etterfølge aktuelle lovkrav, og kontinuerlig oppdateres i henhold til de nye lovkrav som stilles til de ulike tjenestene.
- Legge til rette for nasjonal kompetanseoppbygning gjennom forskning og fagutvikling.
- Bidra med rådgivning til sentrale myndigheter og aktuelle tjenester og samarbeidspartnere.
- Bidra til en gjensidig informasjonsutveksling og samhandling mellom BarnsBeste og aktuelle kompetansemiljøer.
- Bidra til økt samhandling om barn som pårørende mellom spesialisthelsetjenesten, kommunene, aktuelle kompetansemiljøer og andre aktører.

- Bidra til forankring og implementering av arbeid med barn som pårørende i alle regionale og lokale helseforetak samt gjøre aktuell og oppdatert kompetanse tilgjengelig.
- Bidra til å øke kompetansen om hvordan det er å leve med foreldres sykdom eller skade og hvordan barna best kan ivaretas.
- Kompetanseoppbygning som kommer barn og unge direkte til gode skal prioriteres.

Virksomhetsplan og budsjett

BarnsBeste skal årlig utarbeide virksomhetsplan og budsjett basert på mandatet og evt særskilte oppdrag som evt tildeles via oppdragsdokumentet.

Styringsgruppe

Helse Sør-Øst RHF leder styringsgruppen som består av alle de fire regionale helseforetak, to brukerrepresentanter og Sørlandet Sykehus HF. Styringsgruppen skal ha årlig gjennomgang av virksomhetsplan (Høst), budsjett og årsrapport (Vår). Styringsgruppen godkjenner sammensetningen av referansegruppen.

Referansegruppe

BarnsBeste leder referansegruppen som består av sentrale myndigheter, aktuelle aktører på feltet, ulike fag- og brukerorganisasjoner på nasjonalt nivå og personer med erfaringskompetanse. Deltakerne må dekke reise selv. Referansegruppen er bredt sammensatt. Størrelsen kan være en utfordring og ordningen prøves ut i en toårsperiode før styringsgruppen tar stilling til evt. endringer.

Rapportering

Årsrapporter skal beskrive utført arbeid og resultat i forhold til mandat, virksomhetsplan og budsjett og utover dette følge alle ordinære rapporteringskrav. Virksomheten rapporterer til Helse Sør-Øst RHF.

Ledende kompetanseaktør

I henhold til mandatet er det et overordnet mål at BarnsBeste skal være en ledende kompetanseaktør innen målgruppen barn som pårørende. Med dette menes at kompetansenettverket har oversikt over aktuell kunnskap, og videreutvikler fagfeltet barn som pårørende sammen med sine nettverk av praktikere, forskere, brukerrepresentanter og sentrale myndigheter.

Kompetanseoppbygging som kommer barn og unge direkte til gode

Mandatet gir også føringer om at kompetanseoppbygging som kommer barn og unge direkte til gode skal prioriteres. Dette betyr at BarnsBeste prioriterer fagutvikling rettet mot barn som pårørende og deres omsorgspersoner, samt praktikere som møter disse gjennom sitt arbeid.

Faglige retningsgivere

Styrende for BarnsBestes prioriteringer ligger også:

- Lovverk og statlige føringer
- BarnsBestes faglige prinsipper
- BarnsBestes verdier
- BarnsBestes visjon

Lovverk og statlige føringer

BarnsBestes faglige arbeid utføres i tråd med aktuelt lovverk. Statlige føringer, eksempelvis i form av veiledere og nasjonale satsinger, vil være retningsgivende for våre prioriteringer.

Kjernedokumenter:

- Pårørendeveileder – Nasjonal veileder
- Tidlig oppdagelse av utsatte barn og unge – Nasjonal faglig retningslinje
- Ledelse og kvalitetsforbedring i helse- og omsorgstjenesten – veileder til lov og forskrift
- Nasjonal veileder - Samarbeid om tjenester til barn, unge og deres familier
- Aktuelle lovbestemmelser

BarnsBestes faglige prinsipper

I fagutvikling er vi opptatt av å følge nedfelte prinsipper som skal sikre at innsatsen vår møter et faktisk behov hos målgruppene:

Kunnskapsbasert

Forskningsbasert kunnskap, erfaringsbasert kunnskap og brukerkunnskap skal inkluderes i alt fagutviklingsarbeid. Større prosjekter skal inkludere brukermedvirkning, for eksempel i form av deltakelse i prosjektgruppe og/eller høringsinnspill.

Nettverksbasert

Aktuelle nettverk og/eller ressurspersoner skal inkluderes i planlegging, gjennomføring og implementering i vårt fagutviklingsarbeid.

Praksisverdi

Fagutviklingsarbeidet skal gjennomføres ved å tilpasse aktuelle ressurser og produkter til målgrupper, kontekst og system slik at de kan tas i bruk etter intensjon.

BarnsBeste prioriterer fagutvikling rettet mot barn som pårørende og deres omsorgspersoner, samt praktikere som møter disse gjennom sitt arbeid.

BarnsBestes verdier

Våre verdier skal kjennetegne organisasjonen i ett og alt, og være styrende for vår adferd. Vi oppnår viktig og høy troverdighet når omgivelsene opplever at vi handler i overensstemmelse med våre uttalte verdier.

Respekt

- Vi fremmer et menneskesyn hvor respekt for det enkelte menneskes liv og verdighet er grunnleggende. Møtet mellom ansatte, pasienter, pårørende og samarbeidspartnere skal preges av likeverd.
- Vi reflekterer over og aksepterer enkeltmenneskers erfaringer med, og ønsker for eget liv.
- Vi anerkjenner hverandre på tvers av arbeidssted, fagområder og yrkesgrupper, og viser forståelse for hverandres synspunkter og fagkunnskaper.

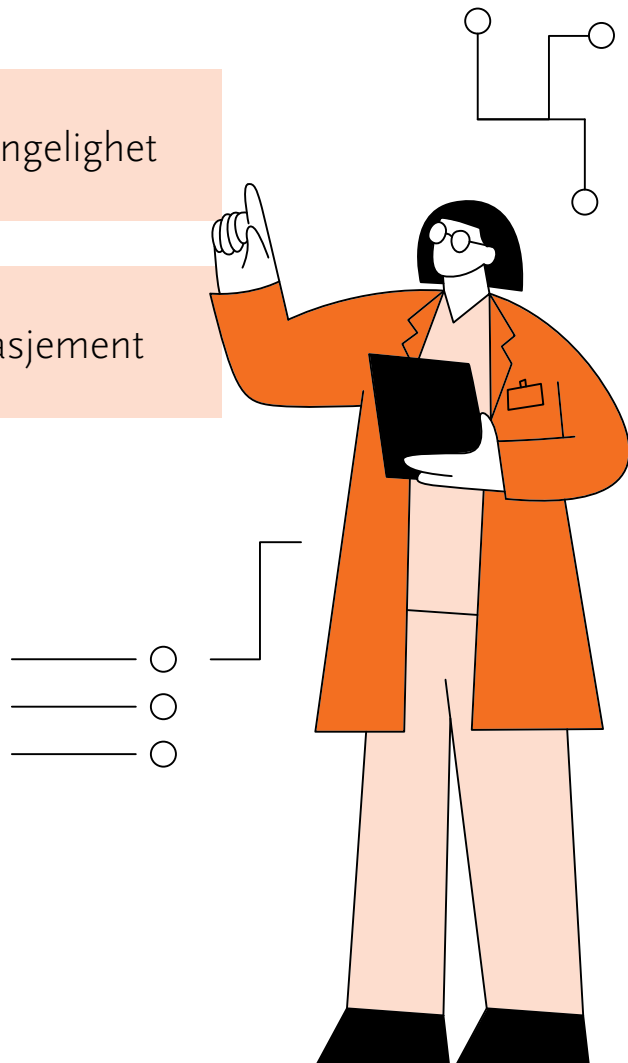
Våre verdier er:

Respekt

Tilgjengelighet

Faglig dyktighet

Engasjement

Faglig dyktighet

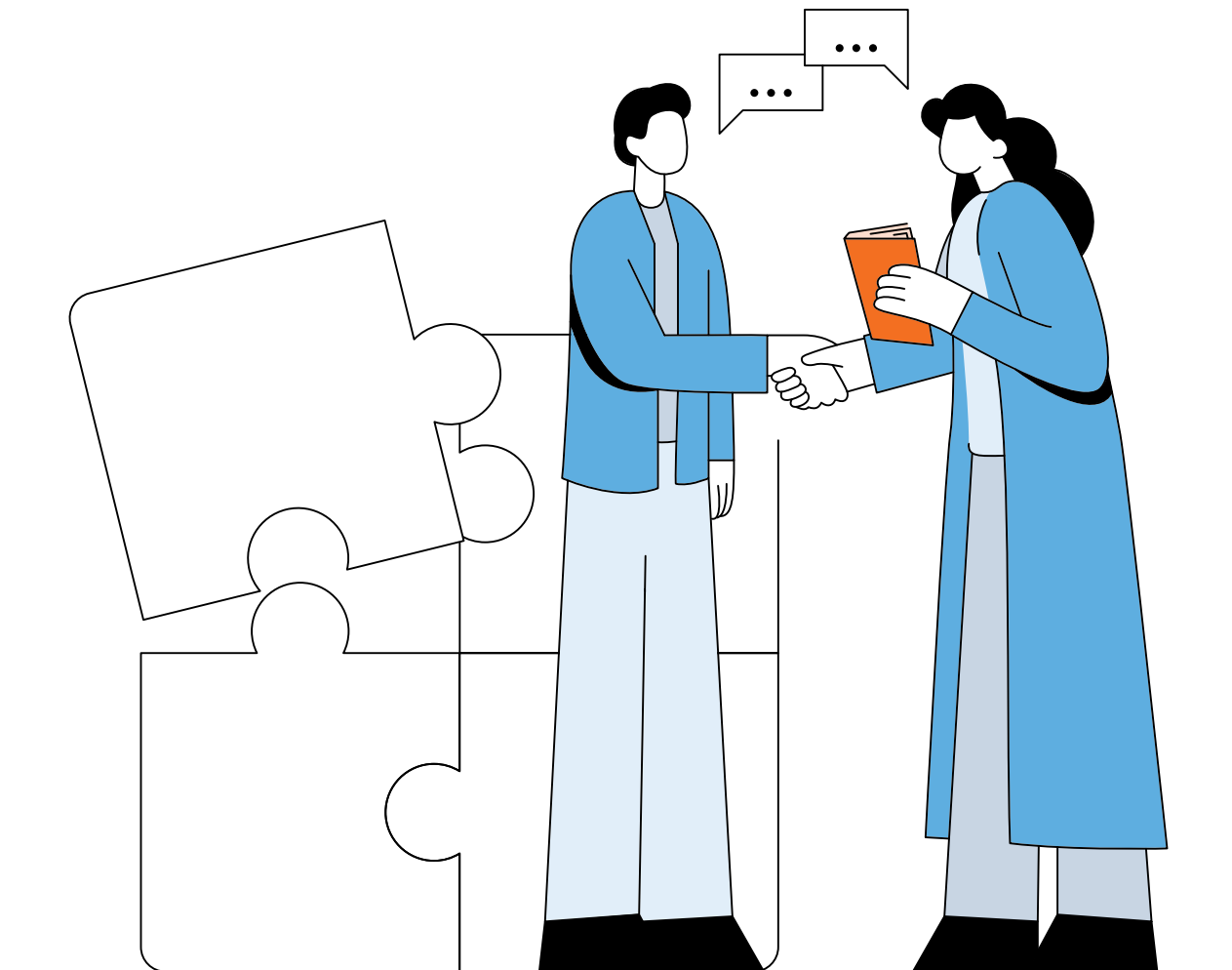
- Vi leverer kunnskapsbaserte tjenester som er fundamentert i forskning, klinisk erfaring og brukerkompetanse.
- Vi opparbeider og videreutvikler kompetansen vår kontinuerlig.
- Vi sørger for høy faglig dyktighet i alt vi gjør.

Tilgjengelighet

- Vi tilbyr tydelig definerte tjenester som er tilgjengelige når målgruppen trenger det.
- Vi samhandler godt med ulike tjenester og nivåer, slik at målgruppene får tilgang til riktig kompetanse, til rett tid.
- Vi stiller opp for hverandre som kolleger, og kommuniserer på en åpen og tydelig måte.

Engasjement

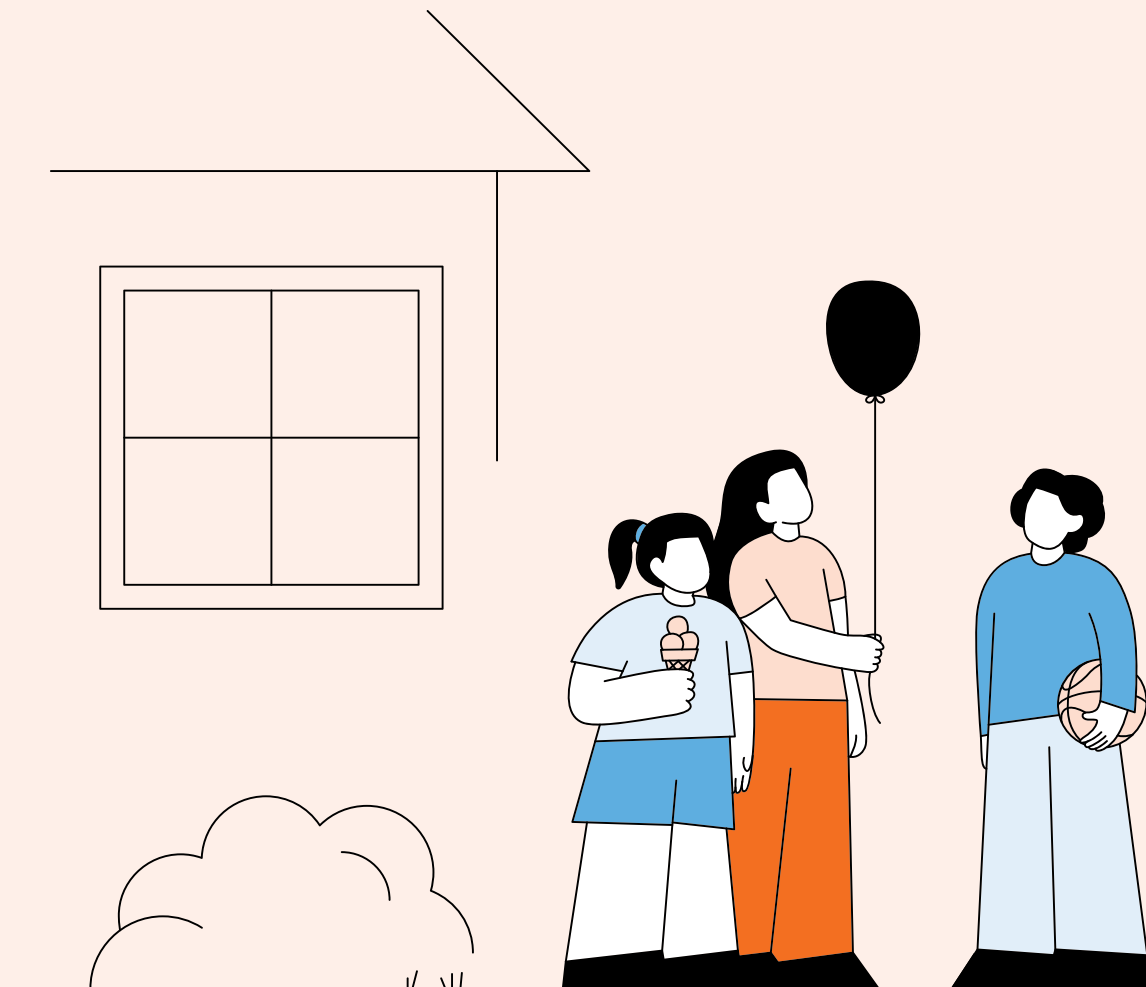
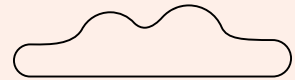
- Sammen utvikler vi en arbeidsplass vi er stolte av.
- Vi viser interesse og omsorg i møte med pasienter, pårørende, samarbeidspartnere og kollegaer.
- Vi har ledere som er gode rollemodeller og som legger til rette for de ansattes engasjement og faglige utvikling.

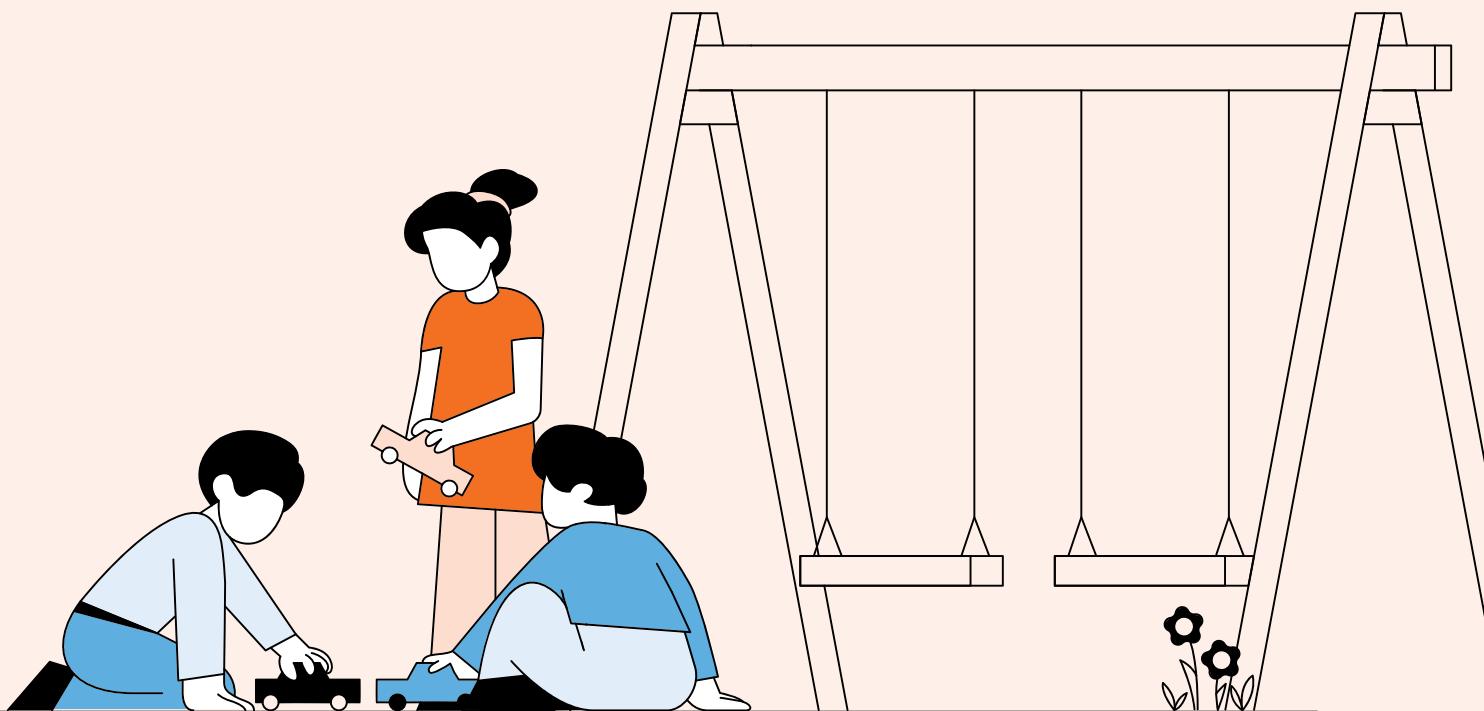

BarnsBestes visjon

Vår visjon er grunnlaget for virksomheten vår.
Den skal bidra til å skape sammenheng og helhet
i alt vi foretar oss.

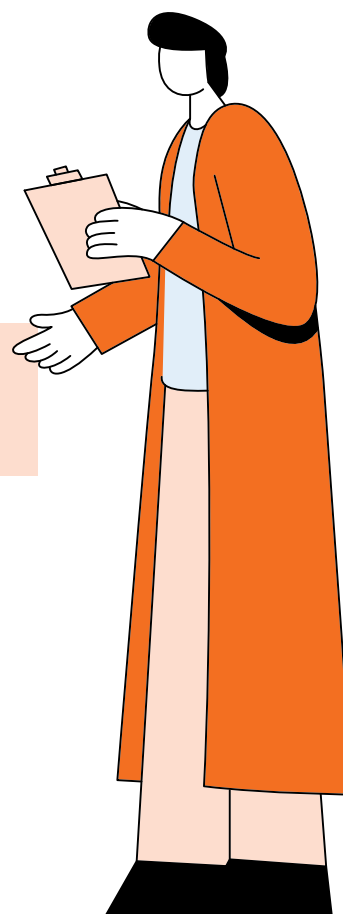
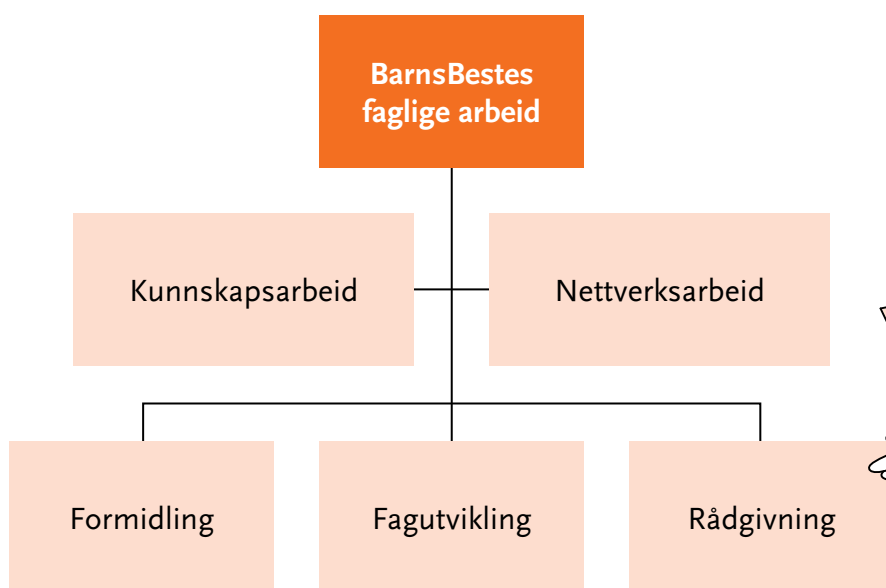

Vår visjon er at barn som pårørende og etterlatte opplever åpenhet, deltakelse, anerkjennelse og støtte i sin hverdag.

Arbeidsområder

BarnsBestes arbeid kan kategoriseres i fem arbeidsområder. Nettverksarbeid og kunnskapsarbeid, er overgripende og legger grunnlaget for arbeidet i de tre andre; formidling, rådgivning og fagutvikling.

Kunnskap

Kunnskap ligger til grunn for vår faglige virksomhet i BarnsBeste. Aktuell kunnskap hentes inn til vår kunnskapsbank etter inspirasjon fra modellen *Kunnskapsbasert praksis*, som inkluderer forskningsbasert kunnskap, erfaringskunnskap og brukerkunnskap. Vår kunnskapsbank består av systematisert kunnskap fra alle disse tre kunnskapskildene.

Nettverk

BarnsBestes nettverksarbeid består i å organisere og drifte nettverk av klinikere, forskere, myndigheter, organisasjoner og ressurspersoner som er relevante for fagfeltet. Nettverkene møtes jevnlig og bidrar både med erfaringsdeling, kunnskap om behov, utfordringer og god praksis, innspill til videreutvikling av fagfeltet og kvalitetsforbedring av gjeldende systemer.

Formidling

Formidling av kunnskap om barn som pårørende er en sentral oppgave i vårt mandat. Vi formidler gjennom e-læring, undervisning, innlegg på konferanser, fagartikler, vitenskapelige artikler, bøker, film og sosiale medier. BarnsBeste bidrar også med formidling av kunnskap om barn som pårørende gjennom deltakelse i aktuelle eksterne arbeidsgrupper, ressursgrupper og prosjektgrupper.

Rådgivning

BarnsBeste besvarer henvendelser angående barn som pårørende fra alle nivå, fra nasjonale myndigheter, praktikere som møter barn som pårørende og deres familier i sitt virke og privatpersoner som har spørsmål eller ønsker råd knyttet til barn som opplever helseproblemer eller dødsfall i nære omgivelser. I tillegg får vi henvendelser fra studenter som er opptatt av fagfeltet og som for eksempel ønsker å skrive oppgave om barn som pårørende. BarnsBeste er også en aktiv høringsinstans som bidrar med råd og anbefalinger gjennom høringsinnspill.

Fagutvikling

En stor del av BarnsBestes virke handler om fagutvikling. I dette arbeidet prioriterer vi først og fremst følgende områder:

- Organisering og tiltak
- Opplæring
- Helsekompetanse

Organisering og tiltak

BarnsBeste arbeider for å sikre at barn som pårørende blir ivaretatt gjennom eksisterende systemer i helsevesenet og andre tjenester. Sammen med nettverkene i de aktuelle tjenestene kartlegger vi behovene for forbedring og bidrar til endringer og utvikling av nye løsninger. Dette kan være nasjonale prosedyrer eller retningslinjer, endringer i elektroniske systemer, endringer i lovbestemmelser og anbefalinger for praksis.

Opplæring

Opplæring er en sentral del av BarnsBestes fagutvikling. Vi avdekker kunnskapshull hos praktikere som møter barna og familiene i sitt arbeid, og arbeider sammen med nettverkene våre om å møte behovene for kompetanseløft. På denne måten får vi også kunnskap om hvordan vi best kan nå målgruppene ved å tilpasse opplæringen.

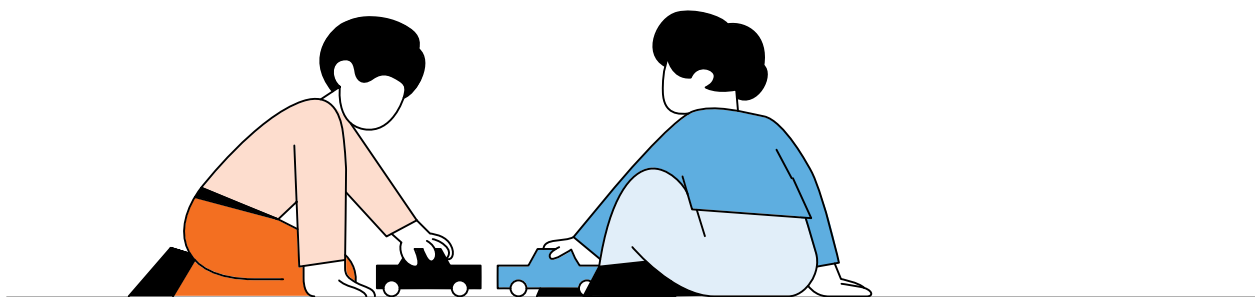
Helsekompetanse

I følge Helsedirektoratet (2021) er *helsekompetanse* en persons evne til å finne, forstå, vurdere og anvende helseinformasjon for å kunne treffe kunnskapsbaserte beslutninger knyttet til egen helse. Det gjelder både beslutninger knyttet til livsstilsvalg, sykdomsforebyggende tiltak, egenmestring av sykdom og bruk av helse- og omsorgstjenesten. Helsekompetanse kan handle om å finne, forstå og ta i bruk aktuell informasjon eller aktuelle tjenester. Det kan også handle om hvordan systemer indirekte kan legge til rette for at den enkelte får økt helsekompetanse.

Helsekompetanse styrker evnen til å mestre ulike situasjoner gjennom hele livet, både som bruker av helse- og omsorgstjenesten, som person med og uten økt risiko for å utvikle sykdom og som frisk person som skal forholde seg til helseinformasjon og tiltak for å opprettholde, bedre eller bevare helsen (Helsedirektoratet 2021).

BarnsBeste er opptatt av at barn som pårørende og deres familie/omsorgspersoner og nettverk får informasjonen og kompetansen de trenger for at barna skal ivaretas på best mulig måte og for å forebygge negative konsekvenser.

Kunnskapsbanken og nettverkene våre gir oss verdifull innsikt i hvilken kompetanse målgruppen har og hvordan vi best kan sikre økt helsekompetanse hos dem.

Kilder

Helsedirektoratet (2021, 16. februar).

Helsekompetanse – kunnskap og tiltak.

<https://www.helsedirektoratet.no/tema/helsekompetanse/helsekompetanse>

www.barnsbeste.no